

Sikker digital kommunikasjon

Fra ord til handling
Stavanger 2015-05-21
v/Odd Gunnar Ludvigsen

OPPLAND
fylkeskommune

Tema

- Tilbakeblikk Fylkesarkivet
- Våre overordnede krav og vurderte tekniske løsninger
- Difi konsept – strategiske endringer
- EU-samarbeid som påvirker utviklingen
- Difi konsept for Sikker digital post (SDP) til innbygger
- KS - SvarUt
- Sikker digital post generelt – status?
- Sammenligning av aktuelle løsninger
- Ulike utfordringer i dagarkiv kontra depot
- Sikkert postmottak
- Sikker autentisering

Status blant medlemmer i salen

- Hvor mange har tatt i bruk sikre digitale distribusjonsløsninger?
- Hvor mange benytter KS Svarut?
- Hvor mange benytter Digipost?
- Hvor mange benytter Altinn meldingsboks?
- Andre løsninger?

Tilbakeblikk Fylkesarkivet 2011/2012

- Strategi for digital betjening av kunder og innbyggere
- Utarbeidet funksjonelle krav til sikker digital kommunikasjon
- Kartlegging og evaluering av aktuelle løsninger
- Samtaler med Datatilsynet og Difi om konsept og godkjenningsprosess og for sikker digital kommunikasjon
- Digipost svarte best på de overordnede kravene
- Datatilsynet godkjente vår bruk av Digipost 2012

Våre overordnede krav til sikker utveksling I

- Sikker [autentisering](#) av avsender og mottager – sikkerhetsnivå 4
- Sikre at [konfidensialitet](#) ivaretas i h t regelverket - primært ende-ende krypto
- Sikre at [autentisitet](#) på informasjonen kan verifiseres over tid av mottager – (Long Term Validation) – [PAdES](#), [CAdES](#) og [XAdES](#)
- Ivareta krav om [ikke-benektning/uavviselighet](#) – mottager kan ikke nekte for å ha sendt dokument
- Brukervennlig – universell utforming og tilgjengelig på mobile plattformer (responsivt design)
- Funksjonalitet for rekommandert post – kvittering for mottatt og lest

Våre overordnede krav II

- To-veis kommunikasjon
- Grensesnitt WEB og API (Application Programming Interface)
- Forutsigbare kostnader – kostnader primært basert på volum
- Mulighet for sentralisert og «sikker print»
- Databehandleravtale forutsettes inngått
- Åpen løsning for alle (publikum, offentlige og private) – «i daglig bruk»
- Støtter utveksling av flere/«alle» filtyper

Meldingsformidling – vurderte løsninger (2011)

Offentlig virksomhet

Lowverk

- Sensitive personopplysninger er definert ut fra Personopplysningslovens §2 og taushetsplikt er hjemlet i Offentleglova §13 og Forvaltningslova § 13 i tillegg finnes flere særlover som også omhandler sensitiv informasjon:
  - Barnevernloven
  - Lov om Helseregistre
  - Helsepersonelloven
  - Sosialtjenesteloven
  - Omsorgstjenesteloven
  - Andre særlover innenfor de enkelte fagfelt

Digitale forsendelseskanaler/postkasser

- e-post
- Filemail tilsv.
- DigiPost
- e-Boks
- DigiPost
- KS SvarUt
- Altinn meldingsboks
- Norsk Helsenett
- BEST
- Fax (uaktuell)

Avsender/mottager

- Innbygger
- Bedrift
- Offentlig virksomhet

Tiltrodd tredjepart

- Verifisere digital signatur
- Tidsstempling av signatur (LTV) m. v.

Du er her: Ny driftsbygning på UIO

2009/2040 Ny driftsbygning på UIO

Status: Reservert Adm.enhet: Seksjon for arkiv
Mappe-type: Saksansvarlig: Anne Gro Berg
Primær klassering: 032 Arkivdel: SAK UIO
Tilgangskode: - Journalenhet: 3-UIO

Dr	V	D	R	S	Type	Innhold	Avs/Mot	Adm	Saksbeh.	Dok
					1	I .og. test	Margit Hytta	OPA	ARKIVLED	ANNGBER.20.0
					0	R N Ny driftsbygning på UIO - mulighet for s...	Aud-Jorunn Sandal	OPA	ARKIVLED	ANNGBER.08.0
					2	R U Ny driftsbygning på UIO - brannvern	Oslo brann- og feier...	OPA	ARKIVLED	ANNGBER.08.0
					0	R U Ny driftsbygning på UIO - vurdering av t...	Bygg & Bygg as	OPA	ARKIVLED	ANNGBER.07.0

Difi konsept – strategiske endringer

- Difi endret strategi fra 2011 - 2012
  - 2011 - Anbefaler meldingsboks i Altinn
  - 2012 - Anbefaler at markedet skal levere meldingsboks
    - Rask utbredelse
    - Innbyggerne får valgmuligheter
    - Post til innbyggere **og næringsliv**

Viktige milepæler

1) Ambisjon Regjeringen

- Prinsippet om èn offentlig postkasse og endring av samtykke etableres

3) Beslutning FAD

- Prinsippet om valg av digital postkasse blant markeds-løsningene etableres

5) Leverandørvalg

- Digipost velges som meldingsformidler
- Digipost og eBoks velges som postkasser

— 10. april 2012 — 20. juni 2012 — 20. nov 2012 — 7. feb 2014 — 7. mars 2014 — 19. Nov 2014

- Prinsippet om bruk av markeds-alternativet etableres

2) Anbefaling Difi

- Forvaltningslov og eForvaltningsforskrift endres fra samtykke til reservasjonsrett

4) Lovendring

- Første piloter sender til Digitale postkasser

6) Oppstart

Regelendringer - forutsetning

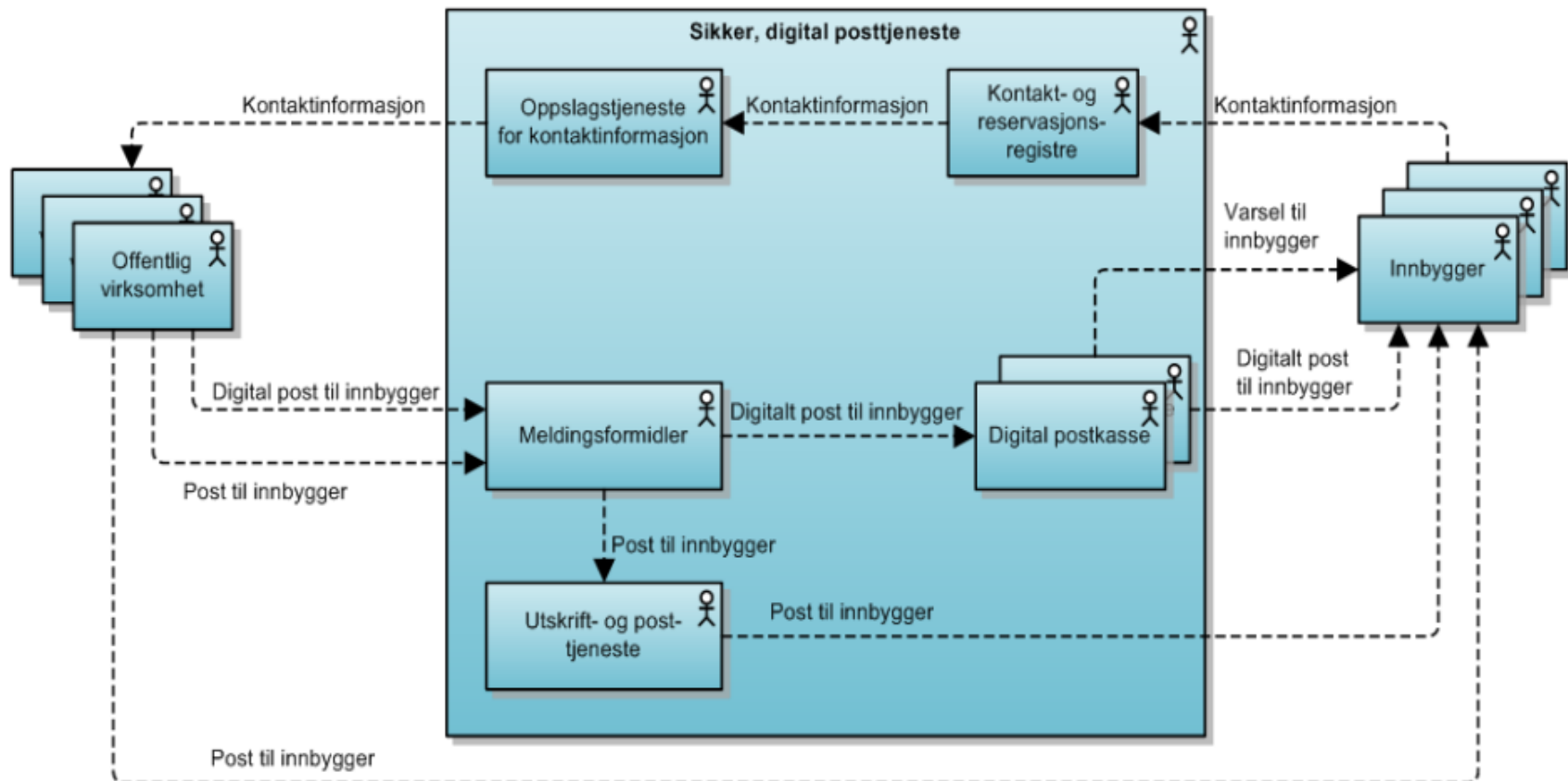
- Digital kommunikasjon hovedregelen
- Forvaltningsloven og eForvaltningsforskriften endret
- Fra samtykke til reservasjon - 7. februar 2014
- Felles kontakt- og reservasjonsregister for innbygger tas i bruk innen 1.1.2016 – krav om varsling
- Kommunikasjon med næringsdrivende, frivillige organisasjoner og øvrige enheter i Enhetsregisteret - uten å innhente samtykke

EU-samarbeid som påvirker utviklingen

- [Forordning om eID og elektroniske tillitstjenester](#)
Gjennomføring innen 1.7.2016 og omhandler bl. a.
  - Gjensidig aksept av løsninger for elektronisk identifikasjon (eID).
  - Gjensidig aksept av elektronisk signatur og andre tillitstjenester elektroniske «segl», elektronisk tidsstempling, aksept av elektroniske dokumenter, elektroniske leveringstjenester og autentisering av websider
- [CEF Digital – Felles infrastruktur](#)

Konsept for Sikker digital post (SDP)

SDP – status

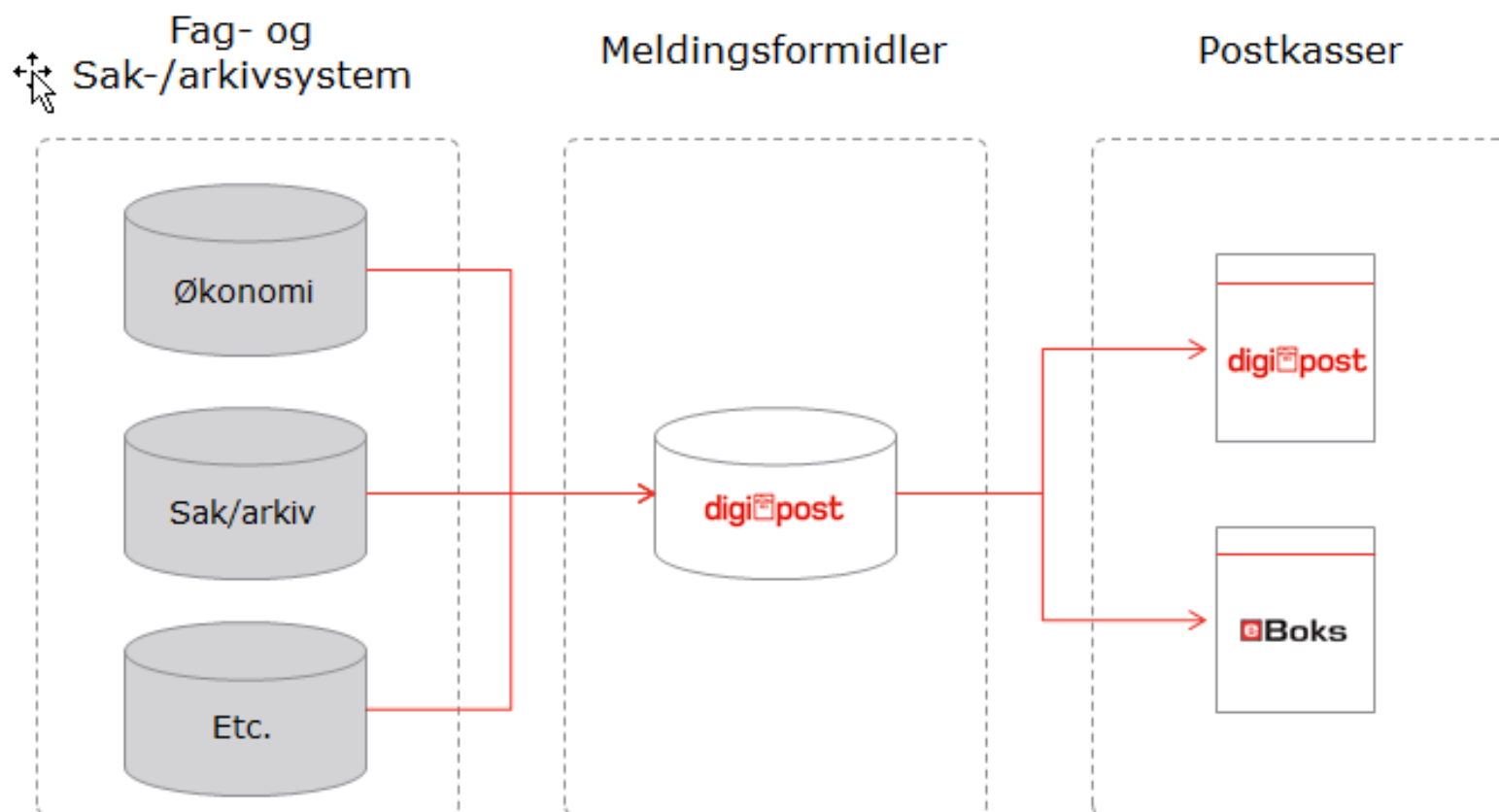
- Sikker digital post til innbygger produksjonsatt 2014
- Krav til bruk av kontakt- og reservasjonsregister og ved sending av meldinger til innbygger innen 1.1.2016
- Posten leverandør av meldingsformidler
- Digipost og eBoks postkasseleverandører (forsinket)
- ID-porten autentiseringsløsning for innbygger
- Tjeneste for utskrift- og forsendelse – opsjon
- Statlige etater krav om å ta løsningen i bruk 1. kvartal 2016
- Kommuner og fylkeskommuner kan benytte løsningen

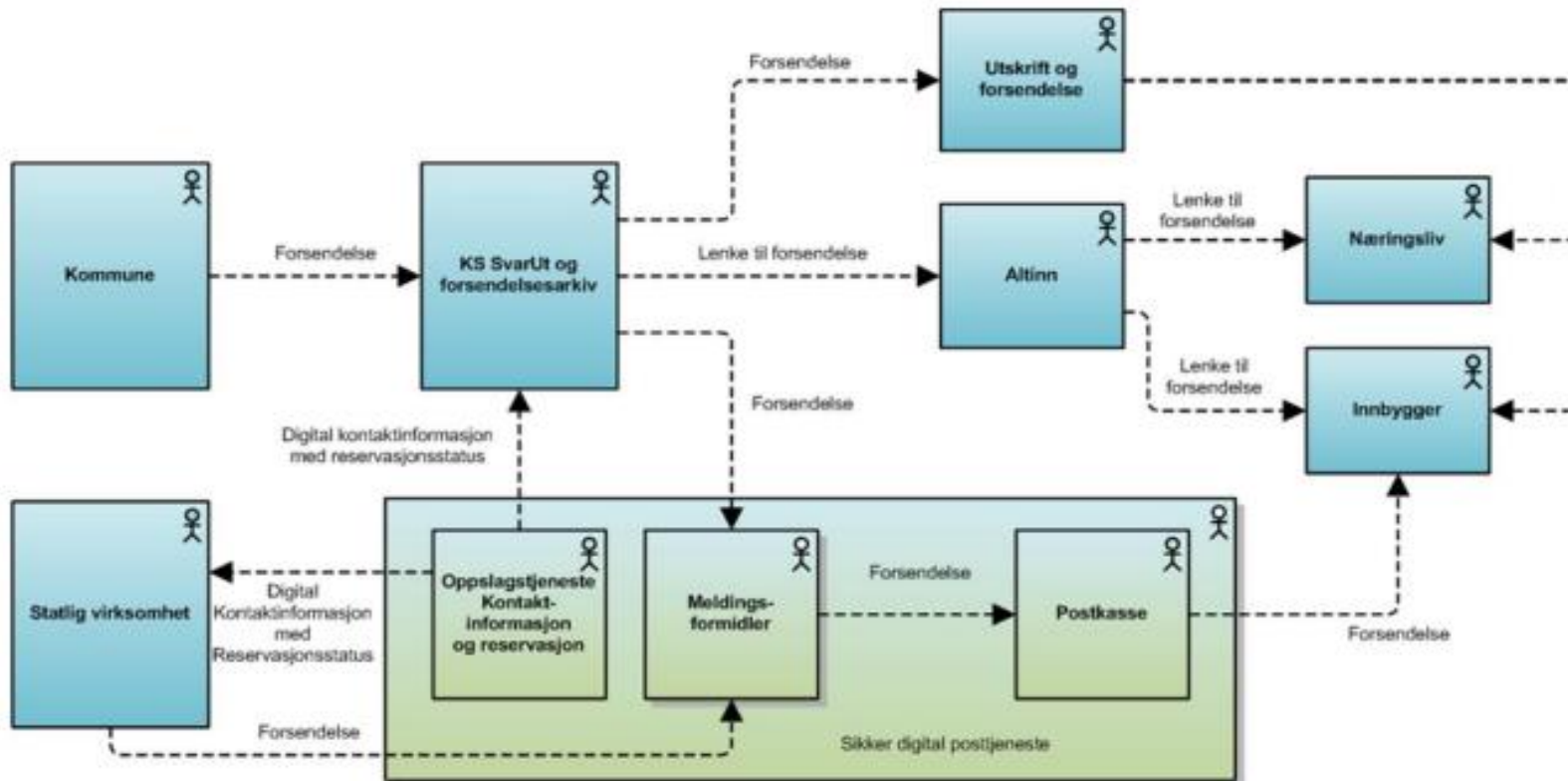
Hva gjenstår ?

- Altinn skal benyttes for digital post fra forvaltningen til næringsdrivende og frivillige organisasjoner
- Konsepter for kommunikasjon internt i forvaltningen utredet – valg konsept ikke besluttet
- KS SvarUt skal knytte seg til Sikker digital post (forsinket)
  - Større oppgradering til sikkerhetsnivå 4 påkrevet
  - Distribusjon av fulltekstdokument, i stedet for lenke m. v. ?

SDP implementasjon

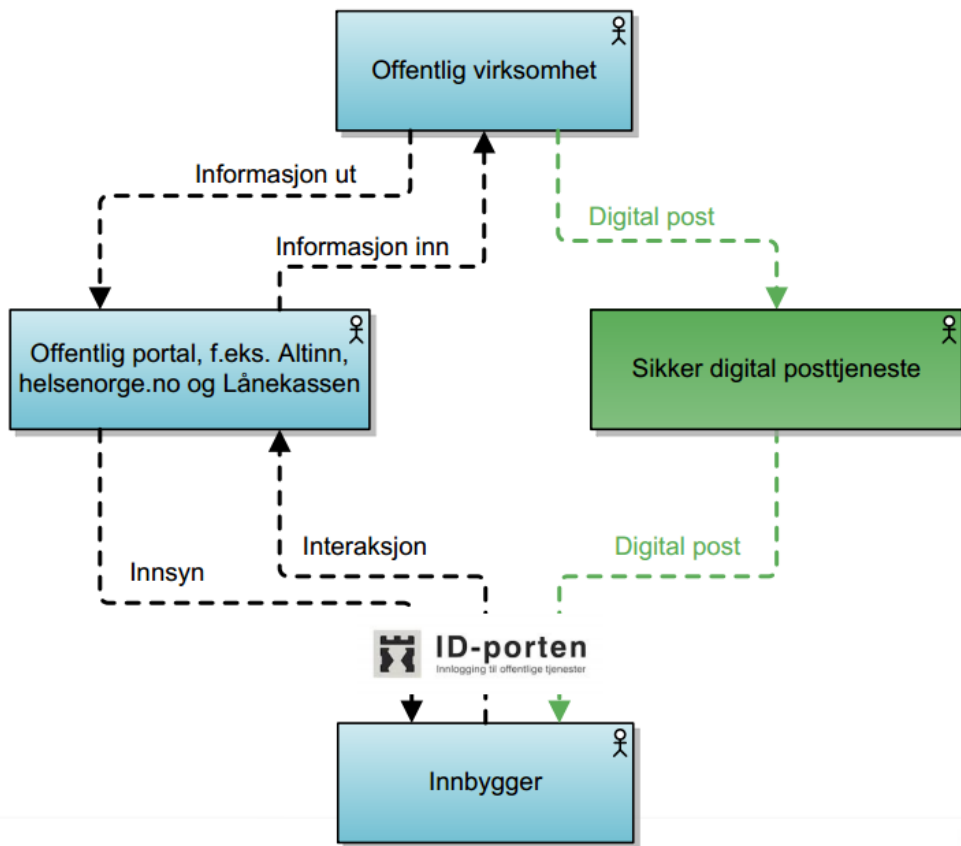

KS SvarUt integrert med SDP

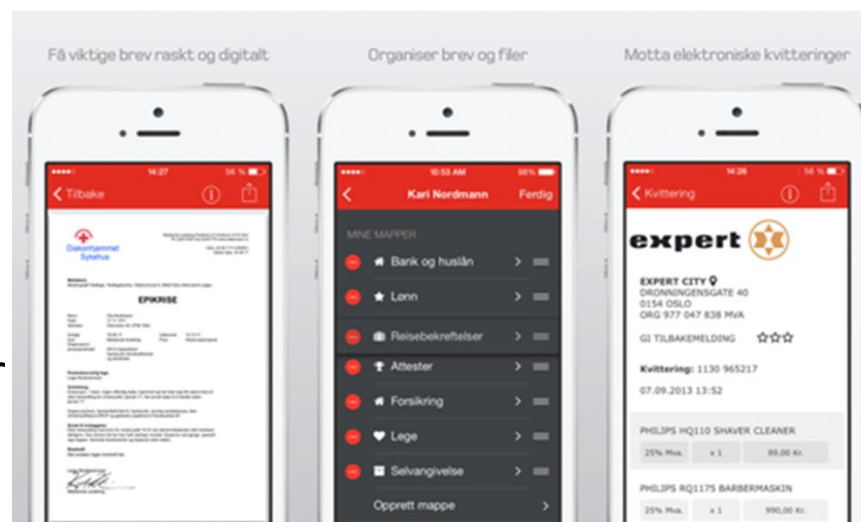
Samspill mellom SDP og andre kanaler

Digipost mer enn SDP

- Post fra privatpersoner og private virksomheter
- Send til nettbank
- Kvittering
- Deling av postkasse
- Virksomhetspostkasser
- Sikker printtjeneste
- Ende-ende-krypto utredes
- Løsninger for digital signatur utredes

To-veis kommunikasjon

- SvarUt
  - Kun post fra det offentlige **til** innbygger og næringsliv (ikke to-veis)
  - Fra innbygger til det offentlige - utfordring personsensitiv informasjon
    - WEB-skjema
    - Fysisk post
- Digipost
  - B2C
  - B2B
  - C2B
  - Postmottak for virksomheter

Sikker autentisering av avsender og mottager

- SvarUt

- Avsender og mottager autentiseres
- Mottager autentiserer seg via ID-porten

- Digipost

- Avsender og mottager autentiseres
- Avsender benytter sertifikat for autentisering
- Mottager benytter BankID eller Bypass smartkort, eller passord. Avsender kan stille krav om sterk autentisering av mottager

Sikre at konfidensialitet ivaretas

- SvarUt
  - Tilfredsstiller ikke kravene til overføring av personsensitiv informasjon
  - Antydnet oppgradering til sikkerhetsnivå 4 sommer 2015?
- Digipost
  - Informasjon overføres kryptert til Digipost
  - Informasjon lagres kryptert
  - Avsender kan i sending stille krav om sterk autentisering (Buypass eller BankID) for tilgang til dokument
  - Ende-ende-krypt utredes

Sikre autentisitet på informasjonen kan verifiseres over tid

- SvarUt
  - Ikke lagt til rette for bruk av digital signatur/e-segl med tidsstempling - LTV
- Digipost
  - Ikke lagt til rette for bruk av digital signatur/e-segl med tidsstempling – LTV
  - Funksjonalitet for signatur/e-segl utredes

Åpen løsning for alle (publikum, offentlige og private) – «i daglig bruk»

- SvarUt
  - Løsningen forbeholdt offentlig virksomhet
  - KS har overtatt forvaltningsansvaret
  - Finansiering prosjektmidler
  - Hvordan dekkes drifts- og videreutviklingskostnader inn?
- Digipost
  - Dekker alle typer mottagere: B2C, B2B og C2B
  - Flere store aktører tatt i bruk Digipost
    - DNB
    - Forsikring
    - Kraftselskaper
    - Kommuner
    - Kjeder kvitteringer for kjøp m. fl.

Brukervennlig – universell utforming og tilgjengelig på mobile plattformer

- SvarUt
  - Forutsetter integrasjon med sak-/arkivsystem eller fagsystem
  - Ordinært Altinn-grensesnitt - fremstår som noe gammeldags
  - Mottager ansvarlig for lagring
- Digipost
  - Alt 1: Integrasjon med sak-/arkivsystem eller fagsystem
  - Alt 2: WEB-modul for innbyggere og mindre virksomheter for forsendelse av enkeltdokumenter
  - Moderne og brukervennlig grensesnitt med støtte for mobile plattformer
  - Mottager kan organisere post i mapper

Funksjonalitet for rekommandert post – kvittering for mottak og lest

- SvarUt
  - Ukjent, men antar at dette er implementert
- Digipost
  - Logger når dokument er levert
  - Avsendes får ikke t b m om dokument er lest
  - Brukeroppsett - automatisk purring dersom brev ikke leses innen gitt frist

Forutsigbare kostnader – kostnader primært basert på volum

- SvarUt
  - [Rapport](#) fra Cap Gemini peker på utfordringen med finansiering og kostnadsfordeling. Kommunene må forvente å bidra finansielt – beløp ukjent. Altinnkostnadene vil komme i tillegg til postboks levert av markedet
- Digipost
  - Kostnader basert på volum (antall, adressater og filstørrelse), samt tilleggstjenester som SMS-varsling og «rekommandert» sending

Sikker print

- SvarUt
  - Bergen kommune har inngått egen avtale om utskrift/utsendelse av fysisk post. Prisstruktur ukjent.
- Digipost
  - Sikker print er tilleggstjeneste, primært beregnet på forsendelser av et fåtall sider. Pris styrt av antall sider.

De ulike aktørene har ulik agenda

- Statlige virksomheter er pålagt å lage plan for overgang til SDP i Q1 2016
- SDP finansiert av Staten – kun trafikk-kostnadene dekkes av den enkelte virksomhet
- Kommune og fylkeskommune står friere – KS anbefaler meldingsformidler KS SvarUt (Husk at KS er leverandør)
- Sannsynlig at KS SvarUt må finansieres av brukerne, i tillegg til trafikkostnadene
- Digipost direkte integrasjon – i praksis kun trafikkostnader

Ulike utfordringer i dagarkiv kontra depot

- Dagarkiv forventes å anskaffe løsninger med støtte for sikker digital distribusjon
  - Mange systemer vil kunne gjøre dette til en krevende og krevende oppgave teknisk og økonomisk
- Depot vil ha behov for redistribusjon av:
  - Fysiske dokumenter som digitaliseres
  - Digitalt materiale som må sammenstilles på forespørsel
- Store datamengder kan utgjøre et problem

Oppland fylkeskommune (OFK)

- Sak-/arkivsystem med integrasjon mot Digipost på intern- og sikret sone, samt sentralt postmottak for OFK
- Fylkesarkivet og vgs. har etablert egne postmottak og benytter WEB-klient for virksomhet
- Planlagt tilkøpling også til SDP etter oppgradering i Q3 – vil vurdere «sikker print»
- Utreder bruk av SvarUt for tjenester hvor OFK har formalisert samarbeid med andre fylkeskommuner

Typisk endring av saksgang i sak-/arkivsystem

- Nåværende løsning
  - Konvertering til arkivformat foretas som bakgrunnsjobb etter ekspedering
- Ny løsning med Digipost
  - Velge Digipost som ekspederingskanal (kontaktregister)
  - Ved ekspedering velges konvertering til arkivformat. Signering med virksomhetssertifikat foretas automatisk på server
  - Signert dokument fremkommer som ny versjon av dokumentet
- Fremtidig løsning
  - Meldingen vil med nåværende konsept rutes via meldingsformidler i stedet for direkte til Digipost – valg i ekspederingsmenyen (for innbygger)

Sikker autentisering – sikkerhetsnivå 4

- BankID, BankID på mobil og Smartkort fra Buypass
- ID-porten som inngangsportal til SDP støtter ikke BankID på mobil
- Nasjonalt ID-kort – varslet at kommer i 2016/2017
  - Pålogging på offentlige tjenester
  - Reisebevis i Schengen
  - ID-kort – aktualisert som følge at bilde på bank- og kredittkort snart er historie

Mine vurderinger

- SDP er tilgjengelig nå – forutsatt at applikasjon støtter tjenesten
- Digipost tilgjengelig – når alle grupper og har postmottak
- Vil kommunikasjon mellom offentlige virksomheter også kunne ta i bruk eks Digipost (distribuert via fremtidig meldingsformidler) som erstatning for «BEST»-løsningen?
- KS SvarUt vurderes dersom nye tjenester gir merverdi, og applikasjonen støtter sikkerhetsnivå 4